การพัฒนาสมรรถภาพด้านการประเมินสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา: การเปรียบเทียบผลการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรมครูแบบดั้งเดิม และแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน



นางสาวศศิธร เขียวกอ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-3766-8 ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A DEVELOPMENT OF THE EVALUATION COMPETENCY FOR ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS: A COMPARISON OF TRAINING RESULTS BETWEEN TRADITIONAL AND SCHOOL-BASED TRAINING

Miss Sasithorn Kiewkor

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Research Methodology

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2005
ISBN 974-14-3766-8

การพัฒนาสมรรถภาพด้านการประเมินสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา: หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบผลการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรมครูแบบดั้งเดิมและ แบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน นางสาวศศิธร เขียวกอ โดย วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา สาขาวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาดุษภีบัณฑิต คณบดีคณะครุศาสตร์ (รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์) คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ประธานกรรมการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา) (รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล) 62 32 กรรมการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ) ราง เกาะ การมการ

(ดร.วันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์)

ศศิธร เขียวกอ: การพัฒนาสมรรถภาพด้านการประเมินสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา: การเบรียบเทียบ ผลการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรมครูแบบดั้งเดิมและ แบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (A DEVELOPMENT OF THE EVALUATION COMPETENCY FOR ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS: A COMPARISON OF TRAINING RESULTS BETWEEN TRADITIONAL AND SCHOOL-BASED TRAINING) อาจารย์ที่ปรึกษา: รศ. ดร.สุวิมล ว่องวาณิช, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม: ผศ. ดร.อวยพร เรืองตระกูล: 264 หน้า, ISBN 974-14-3766-8

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อเปรียบเทียบผลการฝึกอบรมครู 3 รูปแบบ คือ แบบดั้งเดิม แบบ ใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ใช้ครูในโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้ให้การฝึกอบรม และแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ใช้ผู้ประเมินมือ อาชีพทำหน้าที่เป็นผู้ให้การฝึกอบรม และ (2) เพื่อศึกษาผลการฝึกอบรมครูแบบดั้งเดิม แบบใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ใช้ ครูในโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้ให้การฝึกอบรม และแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ใช้ผู้ประเมินมืออาชีพทำหน้าที่เป็นผู้ให้ การฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดโรงเรียนอนุบาลสามเสน โรงเรียนพญาไท และโรงเรียนอนุบาลวัดปรินายก จำนวน 45 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ๆ ละ 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณประกอบด้วยแบบวัดสมรรถภาพด้านการประเมินจำนวน 1 ชุด และแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด และเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ 3 ฉบับ คือ แบบให้คะแนนผลงาน แบบ บันทึกผลการปฏิบัติงาน และแบบสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม 2 ชุดมีค่าพิสัยเท่ากับ .804 และ .821 สำหรับผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.507 มีค่าความยากระหว่าง 0.2 – 0.8 และค่าอำนาจจำแนกดั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป การตรวจสอบคุณภาพครื่องมือวิจัยโดยการ ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่ามีค่า ไค-สแควร์ = 53.81 df = 45 P = 0.172 RMR = 0.132 GFI = 0.809 และ AGFI = 0.720 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย และการวิเคราะห์ความแปรปรามต่วมพนุนมด้วยโปรแกรม SPSS 11.5 for windows

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า (1) ผลการเบรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรผลการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมระหว่าง รูปแบบการฝึกอบรม 3 รูปแบบโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุนาม พบว่า ตัวแปรสมรรถภาพด้าน การประเมินแตกต่างอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า รูปแบบ การฝึกอบรมแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ใช้ครูในโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้ให้การฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ารูปแบบการ ฝึกอบรมรูปแบบอื่น (2) รูปแบบการฝึกอบรมแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ใช้ผู้ประเมินมืออาชีพทำหน้าที่เป็นผู้ให้การ ฝึกอบรมทำให้ครูผลิตผลงานมีปริมาณและคุณภาพสูงสุด และผลการวิจัย พบว่า หลังการฝึกอบรมครูที่เข้ารับการ ฝึกอบรมทั้ง 3 รูปแบบมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานด้านการประเมิน และการมีการยอมรับความสามารถด้านการ ประเมินสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังพบว่า ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้ง 2 รูปแบบคิดว่าตนเองได้รับ ประโยชน์จากการฝึกอบรมด้านการสร้างแบบประเมินที่มีความหลากหลายและการวางแผนการประเมิน รูปแบบ การฝึกอบรมแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ง

ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชา วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ปีการศึกษา 2548 ##468 46460 27 : MAJOR: EDUCATIONAL RESEARCH METHODOLOGY

KEY WORD: EVALUATION COMPETENCY/ SCHOOL-BASED TRAINING/ TRADITIONAL

TRAINING

SASITHORN KIEWKOR: DEVELOPMENT OF THE **EVALUATION** COMPETENCY FOR ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS: A COMPARISON OF TRAINING RESULTS BETWEEN TRADITIONAL AND SCHOOL-BASED TRAINING. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. SUWIMON WONGWANICH, Ph.D. THESIS CO-ADVISOR: ASST. PROF. AUYPORN RUENGTRAKUL, Ph.D. 264 pp. ISBN

974-14-3766-8

The purposes of this study were (1) to compare the training results among traditional training with professional trainer, school-based training with peer teacher trainer and school-based training with professional trainer. (2) To study training results from traditional training with professional trainer, school-based training with peer teacher trainer and school-based training with professional trainer. The sample consisted of 15 teachers in controled group, 15 teachers in experimental group and 15 teachers in another experimental group from 3 elementary schools in Bangkok. The quantitative research instruments were test measuring evaluation competency, rating scales measuring attitude on evaluation working and self-efficacy on evaluation. The qualitative research instruments were product assessment, checklist and interview form. The reliabilities of the instruments were .804 and .821 for two rating scales. The level of difficulty of the items ranged from 0.2 - 0.8 and the discrimination power of the items ranged from 0.2 up for test. Data were analyzed through using descriptive statistics, LISREL, t-dependent and MANCOVA.

The major findings were: (1) School-based training with peer teacher trainer was the highest training product in evaluation competency. (2) The quality and quantity of products from school-based training with professional trainer were higher than those of school-based training with peer teacher trainer and traditional training with professional trainer. The training in all groups had positive attitude and self-efficacy toward evaluation working after training. The school-based training teachers with peer teacher trainer and school-based training teachers with professional trainer had developed themselves about the various evaluation methods and evaluation plan. The school-based training's advantages

were practiced and monitored.

Department Educational Research and Psychology Field of study Educational Research Methodology

Academic year 2005

Student's signature Sasithorn Kranker

Advisor's signature Suring Hayanil

Co-Advisor's signature Ping 1707 Rueng

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงได้ ผู้วิจัยต้องกราบขอบพระคุณความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรื่องตระกูล อาจารย์ที่ ปรึกษาร่วมสำหรับการทุ่มเทและเสียสละเวลาในการอ่านงาน ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ ตรวจสอบ จริยธรรมในการทำวิจัย ชี้แนะประเด็นสำคัญที่ประโยชน์ต่องานวิจัย รวมทั้งแนวทางในการทำวิจัย และการเขียนวิทยานิพนธ์เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดทั้งต่อผู้วิจัยและต่อผู้บริโภคผลงานวิจัย กราบ ขอบพระคุณศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย ที่ให้ความรู้ คำชี้แนะ และความกรุณาอย่าง ดียิ่งต่อผู้วิจัยในการพัฒนากรอบแนวคิดและกรอบการวิจัยให้มีความชัดเจนจนสามารถนำไปปฏิบัติ ได้จริง กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ และดร.วันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์ คณะกรรมการสอบ ที่กรุณาเสียสละเวลามาสอบและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย และ กราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้กับผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูโรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โรงเรียนอนุบาล สามเสน โรงเรียนพญาไท และโรงเรียนอนุบาลวัดปรินายก ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเข้าร่วม การฝึกอบรมและการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ขอบพระคุณ ดร.ชวลิต โพธิ์นครและอาจารย์อรพร ยามโสภา ที่กรุณาเสียสละเวลามาเป็นวิทยากรให้กับการฝึกอบรมในงานวิจัยครั้งนี้ ขอบพระคุณ อาจารย์ญาณี เทพจุฬาลักษณ์ ผู้ประสานงานโรงเรียนอนุบาลวัดปรินายกที่คอยจัดการจนการ ฝึกอบรมผ่านไปด้วยดี ขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือให้กับผู้วิจัย และ ขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาให้ทุนสำหรับการตีพิมพ์ผลงานจากการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ได้ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้วิจัยทั้งในชั่วโมงเรียนตามปกติและชั่วโมงสัมมนาวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งขอขอบคุณ ดร.ปิยมาภรณ์ โชคอวยชัย ดร.ศจีมาจ ณ วิเชียร ดร.ทิพย์สุดา จันทร์แจ่มหล้า และดร.พิศสมัย อรทัย สำหรับความช่วยเหลือและกำลังใจที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ ผู้วิจัย

ท้ายสุดกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และน้อง ๆ ที่เป็นพลังใจและเป็นกำลังใจที่สำคัญ ยิ่งต่อการเรียนรู้ที่สำคัญทุกเรื่องในชีวิต

สารบัญ

		หน้า
บท	คัดย่อภาษาไทย	1
บท	คัดย่อภาษาอังกฤษ	ৰ
กิต	ติกรรมประกาศ	n
สาร	รบัญ	Ŋ
สาร	รบัญตาราง	เม
	รบัญภาพ	ป
บท	ที่	
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	คำถามวิจัย	4
	วัตถุประสงค์	4
	ขอบเขตการวิจัย	4
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
	ประโยชน์ที่ได้รับ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ของครู	7
	ตอนที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	
	ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	
	ตอนที่ 4 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของครู	
3	วิธีดำเนินการวิจัย	40
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
	การดำเนินการทดลอง	61
	การวิเคราะห์ข้อมูล	68
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	71
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	73

	หน้า	
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลการฝึกอบรมครูระหว่างรูปแบบการฝึกอบรม 3 รูปแบบ	88	
ตอนที่ 4 การศึกษาผลงานที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมครูรูปแบบต่าง ๆ	98	
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	131	
สรุปผลการวิจัย	132	
อภิปรายผลการวิจัย	137	
ข้อเสนอแนะ	140	
รายการอ้างอิง		
ภาคผนวก		
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์		

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	การเปรียบเทียบลักษณะการฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 10	
	โครงการ	28
2.2	การเปรียบเทียบขั้นตอนการฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจาก	
	งานวิจัยต่างประเทศและภายในประเทศ	32
3.1	ตารางกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัด และจำนวนข้อคำถาม ของ	
	เครื่องมือวิจัย	49
3.2	ค่า IOC จากการพิจารณาแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ	50
3.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธ์สหสัมพันธ์แบบ	
	โพลีคลอริก	53
3.4	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการยอมรับ	
	ความสามารถของตน	54
3.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน	55
3.6	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดทัศนคติต่อ	
	การทำงานประเมิน	56
3.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ	
	ตัวแปรในโมเดลการวัด	57
3.8	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการยอมรับ	
	ความสามารถของตน	58
3.9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ	
	ตัวแปรในโมเดลการวัด	59
3.10	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดผลการ	
	ฝึกอบรม	60
3.11	ขั้นตอนการดำเนินการและช่วงเวลาการจัดกระทำตัวแปร	61
4.1	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา อายุ และรูปแบบการ	
	ฝึกอบรม	71
4.2	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การทำงานและรูปแบบการ	
	ฝึกอบรม	72

ตารางที่		หน้า
4.3	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะพฤติกรรมการประเมินผลและ	
	รูปแบบการฝึกอบรม	72
4.4	สมรรถภาพด้านการประเมินจำแนกตามรูปแบบการฝึกอบรม	74
4.5	ทัศนคติต่อการทำงานด้านการประเมินจำแนกตามรูปแบบการ	
	ฝึกอบรม	75
4.6	การยอมรับความสามารถของตนเองด้านการประเมินจำแนกตาม	
	รูปแบบการฝึกอบรม	80
4.7	ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรผลการฝึกอบรมสมรรถภาพด้านการ	
	ประเมิน	86
4.8	การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตัวแปรตาม	90
4.9	การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตัวแปรตามจำแนกตาม	
	รูปแบบการฝึกอบรม	91
4.10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวแปรตามก่อนการฝึกอบรม	94
4.11	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามของตัวแปรผลการฝึกอบรม	
	(TEST1, ATTI1 และ ACCEPT1) ระหว่างรูปแบบการฝึกอบรมก่อน	
	การฝึกอบรม	94
4.12	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรตาม	95
4.13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวแปรตามระหว่างรูปแบบการ	
	ฝึกอบรม	96
4.14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุนามของตัวแปรตามระหว่าง	
	รูปแบบการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมเมื่อควบคุมตัวแปร ATTI1,	
	ACCEPT1	97
4.15	การเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการฝึกอบรม	109
4.16	ลักษณะแบบประเมินของครูที่ผลิตขึ้นระหว่างหรือหลังการฝึกอบรม	
	ครู 3 รูปแบบ	117
4.17	คุณภาพแบบประเมินของครูที่ผลิตขึ้นระหว่างหรือหลังการฝึกอบรม	
	ครู 3 รูปแบบ	118
4.18	ตัวอย่างของผลงานที่ครูผลิตขึ้นในระหว่างการฝึกอบรม	120
4.18	การให้คะแนนผลงานตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบการฝึกอบรม	121

สารบัญแผนภาพ

ภาพ		หน้า
2.1	กระบวนการฝึกอบรมครูแบบดั้งเดิมและการฝึกอบรมครูโดยใช้	
	โรงเรียนเป็นฐาน	20
2.2	กรอบแนวคิดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
2.3	กรอบแนวคิดในการวิจัย	39
3.1	ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดสมรรถภาพด้านการประเมิน	55
3.2	ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดทัศนคติต่อการทำงานด้านการ	
	ประเมิน	56
3.3	ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดการยอมรับความสามารถของตนเอง	58
3.4	โมเดลการวัดผลการฝึกอบรม	60